

З пропагандивного рейду повстанських відділів на Схід дня 30.VI.1948 р.

Відділи УПА відсвяткували треті роковини Дня Української Державности. Дня 30 червня 1948 р. відділи перейшли в кількох пунктах б.польсько-радянський кордон для проведення там Свята Української Державности, в формі мітингів, та гутірок з населенням по селах. Кожна нота мала окремих маршрут при кожній ноті був пропагандист, що одержав відповідні інструкції для перекладення пропагандивного свята. Всі були "узброєні" в і відповідну літературу і листівки, звязані з тим святом.

Населення спочатку зустріло наших стрільців байдуже, думаючи, що це шуцмани. Вони не уявляли собі, щоб "бандерівські партизани", як на сході називають УПА, появилися в селі в білий день. Коли ж довідалися, хто ми є, на їх обличчях відмалювалося здивування й жах. Як виявилось, причиною цього переляку було вкорінене в населення ворожою пропагандою переконання, що УПА нищить села й ріже людей. Все ж таки, наші стрільці скоро ввійшли в добру комітиту з населенням. Роздавали їм літературу, пояснювали хто ми, є, за що боремосся, нагадували про події в 1941 році, пояснювали значення проголошення незалежности Української Держави і т.п. По деяких місцевостях удалося зібрати мітинги, на яких пропагандисти виголошували короткі доповіді.

Навагал населення поставилося до наших стрільців, пропагандистів і до того, що вони говорили, зовсім непогано. Дуже гарно віднеслось населення ляховеччини. Вони приймали єн численну участь у мітингах та живо реагувало на слова промовця. Селяни прищали стрільців зі сльозами в очах.

В селі Плузне стрільці довідалися від населення деякі цікаві речі. Люди оповідали таке: Після бою відділу Крука з німцями й козаками під Плуз - ним, німці зловили живцем одного раненого в очі повстанця. Мучений німцями на запит де стоїть табір і хто в ньому провідником, стрілець відповів: "Не це не хочу відповісти". На питання, що він зробив би, якби його вилічили й випустили на волю, цей відповів: "Пішов би назад в Українську Повстанчу Армію". Щоб ти там робив?" - питали знова німці. "Забив би перед смертю ще пару німецьких гадів!" - сказав повстанець. Після цього німці його розстріляли. "Це буде справжній герой!" - говорили селяни.

Найбільш ворожо пропаганду на Сході пускають шуцмани. Натомість козаки говорять, що партизани є їхніми братами й вони виступати проти них не будуть.

Навагал населення на відвіданих теренах, за винятком ляховеччини, є мало національно свідоме. По селах багато сексотів і донощиків, які тероризують свідоміших українців. Серед стрілецьтва говорилося, що добре було б зробити в цій прикордонній зоні чистку всього поганого елемента.

Слід відмітити, що цей пропагандивний рейд зробив на населення східних теренів справді велике враження. Тим не менше зробив він враження на наших ворогів. Німці по містечках почали окупуватись. Вони були вже певні, що це гасло до загального зриву.

Як стрільці відіжджали, населення деяких сіл казало: "Заїжджайте частіше!".

11 липня 1948.